

4. Kiintymyssuhde luo pohjan lapsen perusturvallisuudelle

KIINTYMYSSUHDE

= vauvan ja hoivaajan emotionaalisesti merkittävä vuorovaikutussuhde, joka muotoutuu varhaisessa vuorovaikutuksessa

- Kuka on hoivaaja?
 - = vauvan ensisijainen hoitaja
 - Ei tarvitse olla biologinen vanhempi
 - Sukupuolella ei ole väliä
 - Yksi hyvä hoivaaja riittää

- Kiintymyssuhteen merkitys
 - Varhainen kiintymyssuhde vaikuttaa läpi elämän ja heijastuu myöhemmässä vaiheessa ihmissuhteisiin
 - HUOM: huono kiintymyssuhde ei ole lopullinen tuomio, vaan myöhemmät hyvät kiintymyssuhteet voivat paikata huonoja varhaisia kokemuksia
- Erilaisia kiintymyssuhdetyylejä
 - TURVALLINEN KIINTYMYSSUHDE
 - TURVATON KIINTYMYSSUHDE
 - Välttelevä ja ristiriitainen kiintymyssuhde
 - KIINTYMYSSUHDEHÄIRIÖ

Kiintymyssuhdeteoria

- Kehityspsykologian klassikkoteoria 1950-luvulta
 - John Bowlby ja Mary Ainsworth
 - VIERASTILANNEMENETELMÄT (1964)
 - Tarkoitus havainnoida lapsen ja äidin kiintymyssuhdetta: kuinka lapsi käyttäytyy stressaavassa tilanteessa ja mitä se kertoo äidin ja lapsen välisen suhteen laadusta?
 - Kritiikki
 - Lasten välisiä temperamenttilanteita ei huomioida
 - Eettisyys: lapselle aiheutetaan stressiä
- vaihtoehtona AQS

Kiintymyssuhdemallit

TURVALLINEN KIINTYMYSSUHDE

- Lapsen tarpeisiin vastataan sensitiivisesti.
- Perusturvallisuus ja tunneilmaisuus kehittyvät toivotulla tavalla.
- Vierastilannemenetelmässä lapsi uskaltaa tutkia leikkihuonetta, mutta käy välillä "tankkaamassa" tutulta hoitajalta turvallisuutta. Lapsi hätääntyy, kun hoitaja poistuu, mutta luottaa tämän paluuseen. Hoitajan palatessa osoittaa kaipausta tulemalla esim. halaamaan, mutta lähtee pian taas omiin leikkeihinsä.

TURVATON KIINTYMYSSUHDE

- Lapsen tarpeisiin ei vastata sensitiivisesti.
- Lapselle ei kehity perusturvallisuutta, samoin tunneilmaisussa esiintyy häiriöitä.
- Kaksi alalajia:

Kuva: Kaksplus

Välttelevä kiintymyssuhde

- Taustalla epäjohdonmukainen ja ennalta-arvaamaton hoito
- Lapsi on oppinut, että vain myönteiset tunteet ovat sallittuja ja tukahduttaa erityisesti kielteiset tunteet: taustalla on hoitajan suuttuminen tai torjuminen
- Vierastilannemenetelmässä lapsi osoittaa välinpitämättömyyttä hoitajan palatessa eikä reagoi tämän paluuseen: lukuisten pettymysten myötä lapsi ei hae hoitajasta turvaa.

Ristiriitainen kiintymyssuhde

- Taustalla epäjohdonmukainen ja ennalta-arvaamaton hoito
- Lapsi yrittää saada hoitajan huomion voimakkaalla tunneilmaisulla: kiukuttelu ja raivoaminen
- Vierastilannemenetelmässä lapsi hätääntyy hoitajan palatessa, jonka jälkeen saattaa raivostua, ei leiki, vaan tarkkailee hoitajaa

JÄSENTYMÄTÖN KIINTYMYSSUHDE

- Taustalla epävakaa ja kaoottinen hoito: pahoinpitelyä, laiminlyöntiä, kaltoinkohtelua jne.
- Hoitaja on sekä turvan että turvattomuuden lähde (kaksoisviestit)
- Vierastilannemenetelmässä lapsi ei kiinnostu leluista, ja on tunneilmaisultaan epävakaa: itkee, lyö, jähmettyy, pelkää jne.

KIINTYMYSSUHDEHÄIRIÖ

- Lapselle ei kehity lainkaan kiintymyssuhdetta: ei pysyvää kohdetta
- Hyvin harvoin kiintymyssuhdetta ei synny lainkaan: jopa pahoinpidelty lapsi kiintyy väkivaltaiseen hoitajaansa, kun muuta ei ole tarjolla